

Izvajanje in uporabnost preizkusa iz slovenščine na ravni A2 za dijake priseljenke

Damjana KERN ANDOLJŠEK

Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani

V prispevku je skupaj s kontekstom nastanka predstavljen preizkus iz slovenščine na ravni A2 po *Skupnem evropskem jezikovnem okviru*, ki je namenjen diagnosticiranju vstopnega znanja slovenščine na novo priseljenih dijakov s primanjkljaji v znanju slovenščine. Med 67 srednješolskimi učitelji slovenščine, ki so preizkus, uveden leta 2018, v preteklosti že uporabljali, je bila izvedena raziskava, ki je obravnavala izvajanje in uporabnost preizkusa v slovenskih srednjih šolah. Cilj raziskave je bil ugotoviti, v kolikšni meri in na kakšne načine se je preizkus implementiral v šolski sistem ter s kakšnimi izzivi se učitelji soočajo pri njegovi izvedbi in pri ocenjevanju odgovorov. Ugotovitve kažejo, da učitelji preizkus prepoznavajo kot koristen pripomoček za merjenje ravni znanja slovenščine dijakov priseljencev, vendar se soočajo z nekaterimi omejitvami pri izvajanju in ocenjevanju. Analiza raziskave prinaša podatke, ki so podlaga za predloge izboljšav, vključno z oblikovanjem novih različic preizkusa, izpostavljena pa je tudi potreba po dodatnem strokovnem usposabljanju učiteljev slovenščine ter po nadaljnji sistemski podpori, ki bi olajšala jezikovno vključevanje priseljenih mladostnikov v šolski sistem.

Ključne besede: dijaki priseljenci, preizkus na ravni A2, merjenje jezikovnega znanja, slovenščina kot drugi in tuji jezik

Kern Andoljšek, D.: Izvajanje in uporabnost preizkusa iz slovenščine na ravni A2 za dijake priseljenke. Slovenščina 2.0, 12(2): 169–199.

1.01 Izvirni znanstveni članek / Original Scientific Article

DOI: <https://doi.org/10.4312/slo2.0.2024.2.169-199>

<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

1 Uvod

1.1 Formalni okvir

V slovenski vzgojno-izobraževalni sistem se vsako leto vključuje precejšnje število otrok in mladostnikov priseljencev, ki se največkrat všolajo neposredno po prihodu iz drugega jezikovnega (in kulturnega) okolja in so v znanju slovenščine večinoma začetniki. Po dostopnih podatkih Ministrstva za vzgojo in izobraževanje je delež otrok priseljencev v osnovnih šolah v zadnjih 10 letih strmo narasel, medtem ko je rast v srednjih šolah zmernejša. V šolskem letu 2022/23 je tako delež dijakov priseljencev znašal 6,9 % srednješolske populacije, največ jih je bilo po izvoru iz Bosne in Hercegovine, Kosova, Makedonije in Srbije, najpogostejše pa se vpisujejo v strokovne in poklicne srednješolske programe (prim. Podatki z analizo za srednje šole 2022/23).

Čeprav so sistemske rešitve za jezikovno vključevanje učencev in dijakov priseljencev v Sloveniji še vedno oddaljene od dobrih praks, ki jih poznajo države z daljšo zgodovino priseljevanja v Evropi (prim. Poročilo Eurydice, 2018; Knez, 2012), pa je v slovenskem sistemu vzgoje in izobraževanja na področju zagotavljanja učinkovite podpore učencem in dijakom priseljencem pri učenju slovenščine in (jezikovnem) vključevanju v slovenski izobraževalni sistem v zadnjih letih prišlo do nekaterih pomembnih premikov. Poleg izdelave strategij, smernic, modelov in priporočil za vključevanje (*Strategija*, 2007; *Smernice*, 2012; Knez, 2018, 2019) so bile uvedene tudi nekatere pomembne zakonsko zavezujoče spremembe. V skladu z obravnavano temo prispevka se v nadaljevanju osredotočamo na tiste, ki zadevajo srednješolsko izobraževanje.

Učenje slovenščine za dijake priseljence je v Sloveniji urejeno z Zakonom o gimnazijah,¹ Zakonom o poklicnem in strokovnem izobraževanju² ter nekaterimi drugimi podzakonskimi akti, ki določajo obveznosti srednješolskih izobraževalnih institucij na tem področju. V šolskem letu 2018/19³ je na podlagi dopolnitev obeh omenjenih

1 Uradni list RS 1/07 – uradno prečiščeno besedilo, 68/17, 6/18 – ZIO-1, 46/19 in 53/24.

2 Uradni list RS 79/06, 68/17, 46/19 in 53/24.

3 Do šolskega leta 2018/2019 je bil v veljavi Pravilnik o normativih in standardih za izvajanje izobraževalnih programov in vzgojnega programa na področju srednjega šolstva (Uradni list RS 62/19 in 99/10) iz leta 2010.

srednješolskih zakonov začel veljati Pravilnik o tečaju slovenščine za dijake v srednjih šolah⁴ (v nadaljevanju Pravilnik), ki v slovenske srednje šole uvaja obvezni intenzivni tečaj slovenščine za dijake, katerih materni jezik ni slovenski ali niso končali osnovnošolskega izobraževanja v Republiki Sloveniji.⁵ Pravilnik pa v slovenski izobraževalni prostor prinaša tudi pomembno novost – uvaja sistematično preverjanje (pred)znanja slovenščine dijakov, katerih prvi jezik ni slovenski ali ki niso končali osnovnošolskega izobraževanja v Republiki Sloveniji in še nimajo dokazila, da v znanju slovenščine dosegajo vsaj raven A2, kot jo opredeljuje *Skupni evropski jezikovni okvir* (v nadaljevanju SEJO).

V ta namen je bil izdelan jezikovni preizkus, ki usklajeno z opisniki znanja v SEJO preverja, ali učeči se v znanju slovenščine že dosegajo raven A2. Preizkus, ki je bil v srednje šole vpeljan s šolskim letom 2018/19, je za vse dijake isti in ga praviloma izvaja vsaka šola za svoje dijake priseljence, po predhodnem dogovoru se jih lahko napoti tudi na drugo šolo. Dijakom, ki preizkus uspešno opravijo, šola izda potrdilo o znanju slovenščine na ravni A2. Izpitna pola, navodila za ocenjevanje in besedilo potrdila so z geslom dostopni na zaprtem delu portala Ministrstva za vzgojo in izobraževanje (MVI). Za dijake, ki preizkusa ne opravijo, pa šola organizira intenzivni tečaj slovenščine. Obiskovanje tečaja je za dijaka brezplačno in obvezno. Z dijakom šola sklene tudi t. i. osebni izobraževalni načrt, v katerem so med drugim določene prilagoditve šolskih obveznosti zanj. Dijak, ki se je prvič vključil v izobraževanje po tem, ko je šola že izvedla tečaj, ga lahko opravi v naslednjem šolskem letu. Po koncu tečaja dijak ponovno opravlja preizkus iz znanja slovenščine, torej isti preizkus kot pred začetkom tečaja. Če dijak na preizkusu ne izkaže znanja na ravni A2, šola zanj organizira obveznih dodatnih 70 ur (oz. 105 ur, če je dijakov več kot 24) učenja slovenščine, ki so namenjene jezikovni podpori predmetom izobraževalnega programa,

4 Objavljen v *Uradnem listu RS* 30/18, v nekaterih točkah je bil spremenjen oz. dopolnjen v letu 2020 (*Uradni list RS* 22/20).

5 Pravilnik predvideva, da intenzivni tečaj slovenščine poteka v strnjeni obliki v prvem ocenjevalnem obdobju šolskega leta oziroma najdlje do konca januarja tekočega šolskega leta. Število ur intenzivnega tečaja slovenščine je odvisno od velikosti skupin. Dijak je deležen do 160 ur učenja slovenskega jezika, če je v skupni od 7 do 12 dijakov, če je v skupini od 4 do 6 dijakov, do 120 ur tečaja slovenskega jezika, če skupina šteje do 3 dijake, pa šola zanje organizira do 90 ur učenja slovenskega jezika. Intenzivni tečaj slovenščine izvaja profesor slovenščine, ki je lahko zaposlen na šoli ali zunanji izvajalec.

v katerega je dijak vpisan. Tudi tistim dijakom, ki so preizkus opravili uspešno, srednja šola omogoči dodatnih 35 ur (oz. 70 ur, če je dijakov več kot 24) učenja slovenščine v bolj intenzivni obliki, vendar se dijaki sami odločijo, ali bodo te ure obiskovali ali ne.

1.2 Namen in pomen preizkusa iz slovenščine na ravni A2 za dijake priseljence

Preizkus iz slovenščine, ki je srednjim šolam na razpolago za preverjanje stopnje jezikovnega znanja dijakov priseljencev, je bil leta 2018 izdelan na Centru za slovenščino kot drugi in tuji jezik Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani (CSDTJ).⁶ V skladu z uveljavljenimi standardi (Ferbežar, 2009) in strokovnimi presojami avtorjev (strokovnjakov s področja jezikovnega testiranja slovenščine kot drugega in tujega jezika) je bil usklajen z opisniki ravni jezikovne zmožnosti in preverja znanje slovenščine na ravni A2, ki ustreza drugi stopnji 6-stopenjske lestvice znanja tujih jezikov po SEJO. Pri sestavljanju preizkusa so se sestavljalci osredotočili na potrebe tistega, ki mu je test namenjen – mladostnika, dijaka priseljenca, ki se z začetnim znanjem slovenščine ali brez njega na novo vpisuje v srednjo šolo v Sloveniji.

Preizkus je uvrstitveno-diagnosticske narave in je zasnovan tako, da se pred začetkom izobraževalnega procesa (tečaja slovenščine) uporablja kot t. i. uvrstitveni test, s pomočjo katerega se hitro in učinkovito opredeli dijakov nivo obvladovanja jezika, učitelju pa pomaga pri razvrščanju dijakov v ustrezne skupine (Ferbežar, 1996). Poleg uvrstitvene pa ima preizkus tudi pomembno diagnosticsko funkcijo, ki je izjemnega pomena prav pri testih, ki se uporabljajo v izobraževalnih okoljih (prim. Lengyel, 2010; Alderson, 2005; Alderson idr., 2015). Diagnosticski preizkusi namreč ne ponujajo zgolj informacije o dijakovem (pred)znanju jezika, ampak ustrezna interpretacija rezultatov učitelju omogoča tudi globlje razumevanje dijakovih individualnih učnih potreb in sposobnosti, kar predstavlja pomembno izhodišče za načrtovanje jezikovne (in druge) podpore posameznikom, prilagoditev pedagoških pristopov,

⁶ Izhodišče preizkusa predstavlja uvrstitveno-diagnosticski jezikovni test za mladostnike na ravni B1, ki je bil leta 2015 prav tako izdelan na Centru za slovenščino kot drugi in tuji jezik v okviru ESS projekta *Razvoj učnih gradiv na področju slovenščine kot drugega in tujega jezika skozi izvedbo tečajev za različne ciljne skupine in seminarjev za njihov izvajalce*.

izbiro ustreznih učnih gradiv ipd. Po koncu tečaja se preizkus izvede še enkrat in se tako uporablja tudi kot test uspešnosti. To je po eni strani lahko dobra motivacija za doseganje ciljev (posameznikov in skupine), po drugi pa spet dragocena informacija učitelju pri iskanju učinkovitih možnosti nadaljnje jezikovne pomoči in tudi jezikovnih prilagoditev pri drugih predmetih, ko se začne dijak vključevati vanje.

Preizkus je za slovenski izobraževalni prostor pomemben predvsem zato, ker se z njim prvič jasno izpostavlja minimalni nivo znanja slovenščine kot drugega jezika, ki je potreben za začetno vključevanje dijakov v pouk in šolsko skupnost. Raven A2 sicer še ne pomeni zadostne jezikovne kompetence za polno sodelovanje v šolskem procesu (prim. Knez idr., 2020; Moe idr., 2015), kljub vsemu pa v okviru obstoječih finančnih in organizacijskih možnosti za zdaj predstavlja pomembno izhodišče za nadaljnje korake.

Usvojena raven A2, za doseganje katere naj bi bilo po izkušnjah strokovnjakov s področja usvajanja slovenščine kot drugega jezika otrok in mladostnikov potrebno od najmanj 160 ur učenja slovenščine pri govorcih bližnjih slovanskih jezikov do 320 ur učenja slovenščine pri govorcih zelo oddaljenih jezikov (prim. Knez idr., 2015a, str. 3; Knez idr., 2015b, str. 3), v grobem pomeni, da naj bi bili govorci na tej ravni sposobni razumeti preprosta besedila, če gre za krajša in linearno zapisana besedila oz. če so besedila povedana počasi in razločno ter se nanašajo na najbolj temeljne stvari (npr. osnovne osebne in družinske podatke, neposredno življenjsko okolje, trenutne potrebe), ter s preprostim izrazi in enostavnimi povedmi taka besedila tudi tvoriti (prim. lestvice SEJO, 2011, str. 90–94). Na ravni A2 torej govorci še ni samostojen, njegovo znanje le za silo presega preživetvene teme. Glede na spoznanja slovenske stroke in tudi izsledke mednarodnih raziskav (Knez idr., 2020; Moe idr., 2015) bi bilo za lažje sporazumevanje v šoli, sledenje učiteljevi razlagi, razumevanje informacij v učnih gradivih itd. ter posledično za zadovoljiv učni uspeh in uspešno vključitev v celoten sistem optimalno, če bi osnovnošolci dosegali »splošno jezikovno zmožnost v jeziku šolanja vsaj na ravni B1, srednješolci pa celo na ravni B2, kar pomeni, da bi morali biti [...] izpostavljeni vsaj 500 (za doseganje ravni B1) oz. 1000 (za doseganje ravni B2) uram sistematičnega učenja slovenščine kot drugega jezika« (Knez, 2018, str. 12). Lahko bi torej rekli,

da raven A2 trenutno znotraj obstoječe slovenske prakse predstavlja zgolj kompromis oziroma prehodni korak na poti približevanja priporočenemu oziroma potrebnemu nivoju znanja dijakov v jeziku šolanja, ki je nujen za uspešno vključevanje v šolski proces. Odprto ostaja področje uvedbe novih sistemskih pristopov, ki bi dijakom omogočili hitrejšo in učinkovitejšo napredovanje do višjih jezikovnih ravni (npr. B1 ali B2), kar je ključnega pomena za njihovo polnopravno sodelovanje v učnem procesu, za globlje razumevanje učne snovi in posledično izboljšanje njihovih učnih rezultatov.

1.3 Predstavitev preizkusa iz slovenščine na ravni A2 za dijake priseljence

Uvrstitveno-diagnostični preizkus je jezikovni test z nalogami, ki merijo zmožnost branja, pisanja (opis slike) ter pogovarjanja (poslušanje in govorjenje v dialogu z učiteljem). Pomembno vlogo v preizkusu ima slikovno gradivo, ki predstavlja podporo pri kontekstualizaciji in olajša razumevanje besedil. Dijaki bodisi izbirajo ustrezne besede in sporazumevalne vzorce, ki so povezani s podano sliko, bodisi ustvarjajo samostojne opise (ustne ali pisne), ki temeljijo na vizualnem gradivu. Vključeno slikovno gradivo in besedila so tematsko raznoliki, vsebinsko pa blizu ciljni populaciji. Slikovno gradivo je bilo izdelano, besedila ob slikah pa sestavljena posebej za namen testiranja. Originalna besedila, ki so vključena v preizkus, so v vseh primerih nekoliko prirejena, da ne presegajo ravni A2 (skrajšana, s poenostavljenimi strukturami ...).

Ustni del preizkusa omogoča oceno govorne zmožnosti učencev skozi neformalne pogovore. Sestavljen je iz dveh nalog. Pri prvi nalogi se dijak najprej predstavi z osnovnimi podatki (ime, priimek in od kod prihaja), nato pa mu učitelj postavi vprašanja v zvezi s tremi izmed naštetih tem (moja družina, moj rojstni kraj, preživljanje vikendov, kraj, kjer živim, hrana, ki jo imam rad/a, moja šola, moji prijatelji, moj prosti čas, moja skrb za zdravo življenje, jaz in šport, moj prihod v Slovenijo) in se o njih z dijakom pogovarja. Pri drugi nalogi učitelj ponudi sliko, ki jo mora dijak opisati. Namen je, da dijak samostojno pripoveduje ali našteva samo besede, povezane s sliko, ki jih pozna oz. prikliče ..., na koncu pa učitelj v zvezi s povedanim zastavi še dve do tri vprašanja.

Pri pisnem delu so naloge razdeljene v dva sklopa (Tabela 1). Prvi sklop predstavlja 7 nalog, ki so naloge za preverjanje bralnega razumevanja. Drugi sklop vsebuje 2 nalogi (nalogi 8 in 9), ki sta nalogi za preverjanje pisne zmožnosti dijakov. Naloge za preverjanje bralnega razumevanja so različnih tipov: od zgolj prepoznavanja besed samo ob sliki (brez »besedilnega« konteksta), prek razumevanje besed v kontekstu, do razumevanja kratkih besedil. Pri tem so upoštevani različni načini sprejemanja in procesiranja pisnega besedila: od hitrega preleta in prepoznavanja bistva do natančnega in poglobljenega branja in razbiranja specifičnih podatkov ter natančnega razumevanja vsebine. Naloge si glede na zahtevnost sledijo od lažje k težji. Pri vsaki nalogi je en primer že rešen, kar dijake usmerja k ustreznemu reševanju. Naloge za preverjanje produktivnih dejavnosti (pisanje in govorjenje) pa so pripravljene tako, da so »odprte navzgor«, kar pomeni, da ista naloga lahko diagnosticira tako tiste na najnižji ravni, ki so zmožni nizati zgolj posamezne njim poznane besede, besedne zveze ali preproste posamične povedi, kot tudi tiste s stopnjo jezikovne zmožnosti, višjo od A2, ki ob sliki samostojno napišejo/povejo zaokrožen sestavek.

Tabela 1: *Struktura preizkusa*

Naloga	Poudarek naloge ⁷	Opis	Št. točk
Preverjanje bralnega razumevanja			
1	Branje za splošno orientacijo	Prepoznavanje besed ob sliki (brez besedilnega konteksta): ob dveh slikah z enostavno situacijo so navedene besede (glagoli, samostalniki, pridevniki, vzorci), dijak obkroži tiste, ki so povezane s sliko.	10
2	Branje za splošno orientacijo	Razumevanje besed in struktur v kontekstu: prikazana je slika, ob njej besedilo opisuje situacijo. Dijaki med tremi navedenimi možnostmi izbirajo ustrezno besedo ali strukturo.	9
3	Branje za splošno orientacijo	Razumevanje besed v kontekstu: naloga s kratkimi luknjastimi besedili, v katerih med naštetimi tremi možnostmi dijak izbira ustrezne strukture.	6
4	Branje za splošno orientacijo	Razumevanje kratkih besedil: naloga s kratkimi luknjastimi besedili, v katerih dijak samostojno dopolnjuje manjkajoče končnice.	5

⁷ Usklajeno z dejavnostmi in lestvicami SEJO.

Naloga	Poudarek naloge	Opis	Št. točk
5	Branje kot razvedrilo	Razumevanje kratkih besedil (priklic besed oziroma struktur): prikazana je serija sličic in z besedilom, ki opisuje vsakodnevno dogajanje. Dijaki dopolnjujejo besedilo tako, da bo smiselno in pravilno.	12
6	Branje za iskanje podatkov (glavnih točk) ali utemeljitev	Razumevanje kratkih besedil: naloga s kratkimi besedili, v katerih dijak samostojno prepozna bistvo.	5
7	Branje za iskanje (specifičnih) podatkov	Razumevanje kratkih besedil: dijak povzetek besedila dopolni z informacijami.	3
Možnih 50, mejna vrednost 42 točk.			
Preverjanje pisne zmožnosti			
8	Obdelava besedila	Vodeno pisanje: dijak opisuje sliko.	4
9	Dopisovanje	Vodeno pisanje: dijak piše kratek odgovor na elektronsko pošto.	4
Možnih 8, mejna vrednost ⁸ 7 točk.			

Hkrati s preizkusom je bila pripravljena tudi točkovalna šablona s pravilnimi odgovori, ki je bila ustrezno korigirana po izvedenem pilotnem testiranju junija 2018. Poleg točkovalne šablone in rešitev izpitna pola vsebuje tudi zelo natančna navodila za izvajalce testiranja. Pri tem se predpostavlja, da učitelji na osnovi lastne presoje prilagodijo postopek testiranja glede na specifične okoliščine, s katerimi se srečujejo v posameznih primerih.

Da bi prehod na nov način preverjanja in ocenjevanja znanja slovenščine kot drugega jezika srednješolskim učiteljem čim bolj olajšali, je bilo tik pred začetkom šolskega leta 2018/19 na Filozofski fakulteti pripravljeno posebno 8-urno izobraževanje, ki ga je financiralo takratno Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, izvedle pa so ga sodelavke CSDTJ. V šestih ponovitvah tega seminarja se je veliko število srednješolskih učiteljev seznanilo s konceptom SEJO (in lestvicami v njem), preizkusom iz slovenščine na ravni A2 ter izvedbo testiranja in načinom ocenjevanja preizkusa.

8 Za raven A2 morata biti doseženi oz. preseženi obe (za preverjanje bralnega razumevanja in preverjanje pisne zmožnosti) mejni vrednosti.

2 Raziskava o izvajanju in uporabnosti preizkusa iz slovenščine na ravni A2 za dijake priseljence med srednješolskimi učitelji slovenščine

2.1 Vsebinska opredelitev raziskave

Prvo preverjanje, v kolikšni meri so bile spremembe (med njimi tudi uvedba jezikovnega preizkusa na ravni A2), ki jih je v srednješolsko izobraževanje prinesel novi Pravilnik, implementirane v slovenske srednje šole, kako so bile sprejete s strani šolskih delavcev in kakšne prve rezultate so prinesle, je bilo izvedeno za namen nacionalne evalvacijske študije z naslovom *Evalvacija modelov učenja in poučevanja slovenščine kot drugega jezika za učence in dijake, ki jim slovenščina ni materni jezik*, ki je potekala v letih 2017–2020 (Knez idr., 2020). Raziskava se je izvajala v letu, ko se je jezikovni preizkus v šole šele vpeljeval in je bilo za refleksijo glede njegove smiselnosti ter učinkovitosti še prezgodaj. V grobem pa se je kljub vsemu že pokazalo, da so vpeljane spremembe sprejete kot dobrodošle, preizkus so označili kot uporaben inštrument za preverjanje ravni znanja dijakov ter kot dobro izhodišče za načrtovanje tečaja slovenščine, seveda pa so izpostavili tudi to, da implementacija novosti poteka počasi in pomeni za šole velike organizacijske izzive (prav tam).

Spomladi leta 2024, torej šest let od takrat, ko je bil preizkus na ravni A2 pripravljen za uvedbo v slovenske srednje šole, so bila na podlagi izsledkov omenjene evalvacijske študije postavljena izhodišča za novo raziskavo, ki naj bi bila, po dostopnih podatkih, prva, ki se osredotoča prav na merjenje jezikovnega znanja s preizkusom na ravni A2. Glavni namen raziskave je bil evalvirati učinke oziroma opraviti presojo uporabnosti jezikovnega preizkusa na ravni A2 kot merskega inštrumenta za preverjanje vstopnega in izstopnega znanja slovenščine dijakov priseljencev, ki so se na novo vključili v slovenski šolski sistem. V raziskavi se je med drugim preverjalo, v kolikšni meri in na kakšne načine se uvedba preizkusa na ravni A2 v obdobju od uvedbe leta 2018 po šolah dejansko udejanja, eden od ciljev pa je bil tudi identificirati probleme, s katerimi se pri izvajanju preizkusa v praksi srečujejo učitelji.

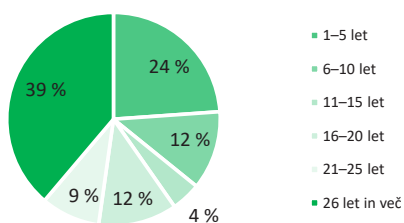
2.2 Predstavitev metodologije in vzorca raziskave

V raziskavi je bil uporabljen kvantitativni pristop s pomočjo strukturiranega anketnega vprašalnika, ki je bil izveden in obdelan s pomočjo aplikacije za spletno anketiranje 1KA. Med pripravljanjem je bil vprašalnik poslan v pregled strokovnjakom s področja slovenščine kot drugega in tujega jezika in jezikovnega testiranja (med drugim tudi soavtoricama obstoječega preizkusa) ter dvema srednješolskima učiteljicama slovenščine, ki sta preizkus A2 na šolah v zadnjih letih večkrat izvajali.

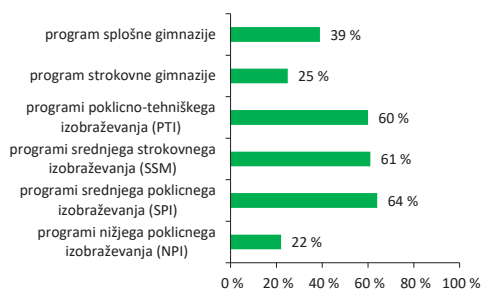
Končna verzija anketnega vprašalnika je vsebovala 19 vprašanj odprtega in zaprtega tipa. Prvi sklop vprašanj je bil vezan na osnovne demografske (spol, starost) in zaposlitvene (dolžina delovne dobe, vrsta zaposlitve na srednji šoli) podatke ter podatke o profilu šole, na kateri sodelujoči v anketi poučujejo. Sledila so vprašanja glede izkušenj z izvajanjem jezikovnega preizkusa na ravni A2 v obdobju, odkar je bil ta vpeljan v srednje šole. Naslednjih nekaj vprašanj je raziskovalo stališča vključenih v raziskavo do načina izvajanja preizkusa na ravni A2, ob konkretnih številčnih podatkih so podajali informacije o izvedbah preizkusa v zadnjih letih ter o vplivu rezultatov preizkusa na načrtovanje in izvedbo intenzivnega tečaja. Posredno, prek učiteljevih opažanj nas je zanimalo tudi, kako preizkus doživljajo dijaki. V osrednjem delu vprašalnika so respondenti izrazili svoja stališča do uporabnosti preizkusa iz znanja slovenščine na ravni A2, v zaključku pa komentirali vsebinsko in oblikovno plat testnih nalog v edini doslej obstoječi verziji preizkusa ter izrazili mnenje o navodilih za izvajanje in ocenjevanje preizkusa, točkovni šabloni ... V zadnjem odprtem vprašanju so imeli možnost, da izpostavijo še morebitne druge pozitivne in negativne izkušnje, ki so jih imeli v zvezi s preizkusom iz slovenščine na ravni A2.

Spletni vprašalnik je bil poslan na javno objavljene elektronske naslove vseh slovenskih srednjih poklicnih in strokovnih šol ter gimnazij (okrog 170 naslovov) ter na javno objavljene službene naslove vseh srednješolskih učiteljev slovenščine (okrog 480 naslovov). Na anketo se je odzvalo 67 oseb, 63 ženskega in tri moškega spola. Starostna struktura sodelujočih kaže, da so bili v raziskavo dokaj enakomerno zajeti respondenti različnih starostnih kategorij. Več kot tretjina iz starostne skupine od 51 do 60 let (34 %), 22 % je bilo respondentov, starih od 31 do 40

let, prav toliko jih je bilo iz starostne skupine od 41 do 50 let, 15 % je bilo mlajših od 30 let, najmanj sodelujočih (8 %) pa je bilo starih 61 let in več. Iz podatkov o delovni dobi sodelujočih, ki jih prikazuje Graf 1, je razvidno, da se je na anketo odzvalo največ tistih, ki v šolstvu delajo že dlje časa. Sklepamo torej, da ima precejšen odstotek sodelujočih s poučevanjem priseljencev bogate izkušnje, na osnovi katerih so za namen raziskave problematiko lahko ovrednotili tudi v kontekstu njene- ga razvoja skozi čas, v anketne odgovore pa vnesli kritičen premislek o spremembah, ki jih je prinesla uvedba jezikovnega preizkusa za dijake priseljence. Graf 2 prikazuje strukturo sodelujočih v raziskavi glede na program, ki ga izvaja srednja šola, kjer so ti zaposleni. Za razumevanje teh podatkov je pomembno zavedanje, da na nekaterih šolah srednjega strokovnega oz. poklicnega izobraževanja poteka več programov, zato je bilo pri vprašanju mogoče označiti več odgovorov. Med sodelujočimi v raziskavi je več tistih, ki so zaposleni na šolah s področij poklicnega in strokovnega srednjega izobraževanja, kar je pričakovano, saj je v šole s tovrstnimi programi po razpoložljivih podatkih (npr. Podatki z analizo za srednje šole 2022/23) vključenih več dijakov z migrantskim ozadjem kot denimo v gimnazijske programe.

Graf 1: Respondenti glede na leta delovnih izkušenj v vzgoji in izobraževanju (n = 67).

Graf 2: Respondenti glede na tip srednje šole, na kateri so zaposleni (n = 67).

Predpogoj za sodelovanje v anketi so bile izkušnje z izvajanjem preizkusa iz slovenščine za dijake priseljence. Po pričakovanjih je bilo zato med respondenti največ profesorjev slovenščine, ki so na srednjih šolah bodisi zaposleni bodisi s šolo sodelujejo kot zunanji izvajalci te- čaja slovenščine. Poleg njih so v raziskavi sodelovali še trije študenti

slovenistike, svetovalna delavka, knjižničarka in profesorica tujega jezika, ki na šolah prav tako delajo z dijaki priseljenci in so v preteklosti sodelovali pri izvedbi testiranja s preizkusom na ravni A2.

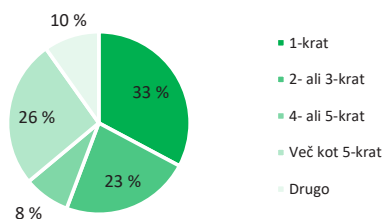
2.3 Rezultati in interpretacija

Z namenom, da bi se izrisala čim jasnejša slika, v kolikšni meri in na kakšne načine se je uvedba jezikovnega preizkusa na ravni A2 po srednjih šolah dejansko implementirala, je bil obsežen sklop vprašanj v anketnem vprašalniku posvečen prav poizvedovanju po konkretnih (številčnih) podatkih in opisu dosedanjih izvedb jezikovnega testiranja v času od uvedbe v šolskem letu 2018/19 do spomladi 2024.

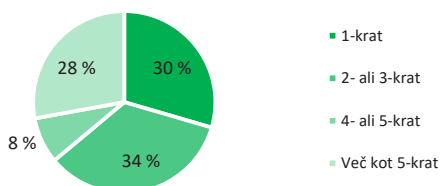
Izhodiščno poizvedovanje v anketnem vprašalniku se je nanašalo na načine seznanitve sodelujočih v raziskavi z izvedbo in ocenjevanjem preizkusa na ravni A2, pri čemer so lahko izbrali eno ali več vnaprej predlaganih možnosti. Izkazalo se je, da so se učitelji oz. izvajalci testiranja s preizkusom, izvedbo in ocenjevanjem večinoma skrbno in vnaprej seznanili. Dobra tretjina sodelujočih se je pred začetkom šolskega leta 2018/19 udeležila strokovnega seminarja v zvezi z izvajanjem preizkusa na ravni A2, ki ga je na prošnjo ministrstva izvedel CSDTJ, 43 % vprašanih je odgovorilo, da so se uvedli s pomočjo kolegov, ki so že imeli izkušnje z izvajanjem preizkusa, 39 % se jih je z izvedbo in ocenjevanjem preizkusa seznanilo s pomočjo dokumentacije, ki je dostopna na portalu MVI, le 4 % pa so odgovorili, da so s izvajanjem preizkusa začeli brez posebnih priprav.

Odgovori na nadaljnje poizvedovanje glede implementacije preizkusa po šolah so pokazali, da imajo sodelujoči v raziskavi za seboj različno število in različne kombinacije izvajanj jezikovnega testiranja s preizkusom na ravni A2. Število izvajanj prikazujeta Grafa 3 in 4. Čeprav naj bi se preizkus iz znanja slovenščine za namen diagnosticiranja ravni znanja oz. morebitnih jezikovnih primanjkljajev v slovenščini in ustrezne razvrstitve v skupine izvajal tako pred kot tudi po koncu intenzivnega tečaja slovenščine, izstopa podatek, da 10 % vprašanih preizkusa pred začetkom tečaja doslej še ni izvajalo, medtem ko so preizkus po tečaju vsi sodelujoči v raziskavi izvajali vedno. Podatek dopolnjuje ugotovljeno v nacionalni evalvacijski študiji (Knez idr., 2020), kjer se je že

v prvem letu pokazalo, da je testiranje pred tečajem marsikdaj nepotrebno, zlasti kadar je jasno, da so vpisani dijaki v znanju slovenščine popolni začetniki, ki zagotovo ne dosegajo ravni A2 in tečaj zagotovo potrebujejo. V takih primerih učitelji dijake brez diagnostičnega testiranja uvrstijo na začetniški tečaj.

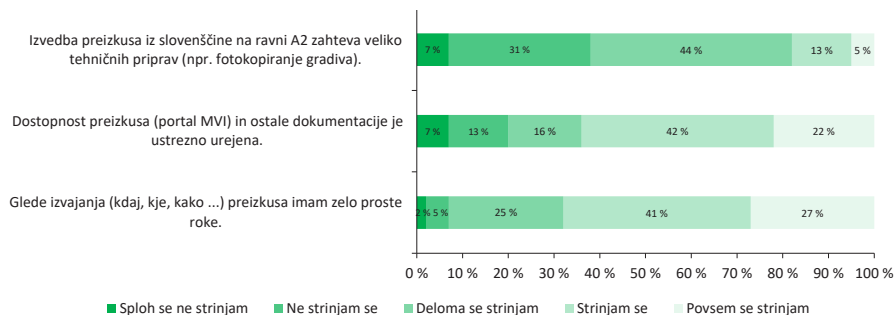
Graf 3: Respondenti glede na število izvajanj preverjanja znanja s preizkusom na ravni A2 pred tečajem v šol. letih od 2018/19 do 2023/24 (n = 65).

Graf 4: Respondenti glede na število izvajanj preverjanja znanja s preizkusom na ravni A2 po tečaju v šol. letih od 2018/19 do 2023/24 (n = 65).

Mnenje sodelujočih glede tehnično-organizacijskih podrobnosti izvedbe preizkusa smo v anketi skušali pridobiti s pomočjo opredeljevanja respondentov na 5-stopenjski Likertovi lestvici strinjanja do vnaprej predlaganih trditev glede načina izvajanja preizkusa iz slovenščine na ravni A2. Rezultate prikazuje Graf 5. Analiza odgovorov je pokazala, da se respondenti večinoma strinjajo oz. povsem strinjajo, da imajo glede izvajanja (kdaj, kje, kako ...) preizkusa zelo proste roke (povprečna ocena 3,9). Nekoliko nižja povprečna ocena 3,6 kaže, da so sodelujoči v anketi dokaj zadovoljni tudi z načinom dostopa do preizkusa in ostale dokumentacije (izpita pola, rešitve, navodila za ocenjevanje). Ne gre pa zanemariti odgovorov približno petine vprašanih, ki so pri trditvi o dostopnosti preizkusa s svojim nestrinjanjem nakazali, da to področje ni ustrezno urejeno. V povezavi s tem so se nekateri precej razpisali tudi, ko smo jim dali možnost, da v odprtem odgovoru dodatno utemeljijo svoje izbrane odgovore. Na pomanjkanje obveščenosti glede obstoječega preizkusa in načina preverjanja znanja kažejo odgovori, da preizkus dobijo pri starejših kolegicah oz. pri ravnatelju in da za navodila za ocenjevanje doslej še niso slišali. Izstopata tudi dva odgovora, kjer je navedeno, da preizkusa niso našli na portalu MVI, ampak so ga prenesli s spletne strani CSDTJ.

Glede na dejstvo, da je preizkus dostopen le na portalu MVI, to najbrž pomeni, da so za namen preverjanja znanja slovenščine dijakov uporabljali katerega od vzorčnih izpitov⁹ iz znanja slovenščine za odrasle, ki jih izvaja CSDTJ za namene pridobitve javnoveljavne listine. Slabo poznavanje dostopnosti izpitnih pol, rešitev in ocenjevalnih navodil lahko pojasni nekatere odgovore na zadnjo trditev, in sicer da izvedba preizkusa od izvajalca zahteva obsežne tehnične priprave. Povprečna ocena pri tej postavki je bila 2,9. Več kot polovica vprašanih se s trditvijo popolnoma ali vsaj delno strinja, kar ni presenetljivo, saj izvedba preizkusa zahteva določen čas in tehnične ter organizacijske priprave (kot so obveščanje dijakov, fotokopiranje gradiva, popravljanje preizkusov ipd.). Če učitelji niso dovolj seznanjeni s pogoji izvedbe in ocenjevanja, je celoten postopek še bolj zamuden in zahteven, kot bi bil sicer.

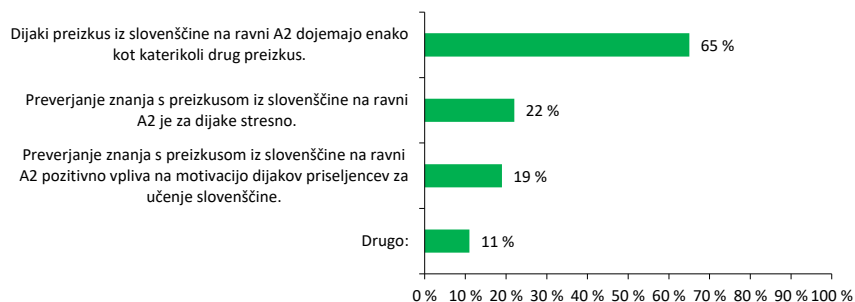

Graf 5: Mnenje respondentov glede tehnično-organizacijskih podrobnosti izvedbe preizkusa (n = 63).

Z naslednjim vprašanjem smo želeli pridobiti informacijo o tem, kako glede na opažanja učiteljev preverjanje znanja s preizkusom iz slovenščine na ravni A2 doživljajo dijaki. Anketirancem so bile ponujene tri možnosti, izbrati je bilo mogoče več odgovorov, omogočeno pa jim je bilo tudi, da odgovor zapišejo prosto, glede na lastne izkušnje. Bolj kot analiza odgovorov, prikazana v Grafu 6, so povedni komentarji, ki so jih navedli respondenti. Učitelji opažajo, da preizkus na dijake ne vpliva niti stresno niti motivacijsko; v večini ga doživljajo kot katerikoli drugi test. Odnos do testiranja dijaki kažejo na različne načine: nekateri so do preizkusa »*indiferentni*«, drugi »*brezbrižni*«, spet drugim je »*odveč tako preizkus kot*

9 <https://centerslo.si/izpiti/>

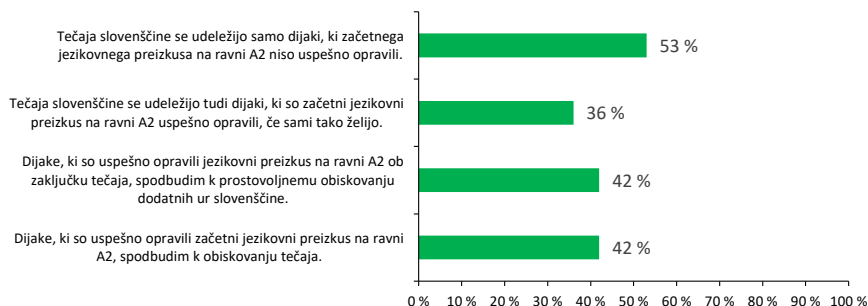
tečaj», nekaterim dijakom se zdi preizkus »popolnoma nepomemben« in se »sploh ne obremenjujejo in ne razmišljajo o tem, da morajo to pisati. Zanimajo jih le šolske ocene, ne pa tudi ta preizkus.« V odgovorih je bilo izpostavljeno še, da so dijaki, ki »se z jezikom srečajo prvič in vedo, da testa niso sposobni rešiti« [...] »zbegani«, da na pomanjkanje motivacije zagotovo vpliva tudi to, da »v resnici rezultat ne vpliva na nič za njih usodnega«. Ena od učiteljic v svojem komentarju izpostavi tudi svojo vlogo, ko zapiše, da se ji zdi pomembno, da »se iz preizkusa ne dela prevelikega cirkusa«, saj ne želi, »da bi kdorkoli ta preizkus jemal kot nekaj stresnega«.

Graf 6: Opažanja respondentov, kako dijaki doživljajo preverjanje znanja s preizkusom iz slovenščine (n = 58).

Da bi pridobili natančne informacije o tem, kako šole na podlagi rezultatov preizkusa pred tečajem in po njem usmerjajo dijake k (nadaljnemu) obiskovanju tečaja oziroma dodatnih ur slovenščine, so bili anketirani naprošeni, naj pojasnijo, kako v določenih primerih ukrepajo na svoji šoli. Možnih je bilo več odgovorov. Kot je razvidno iz Grafa 7, praksa šol glede testiranja in vključevanja v tečaj slovenščine v večini primerov ustreza predvidenim smernicam v Pravilniku. V večini primerov se tečaja udeležijo zgolj dijaki, ki začetnega jezikovnega preizkusa na ravni A2 niso uspešno opravili, čeprav učitelji pogosto spodbujajo k obiskovanju tečaja tudi tiste dijake, ki so preizkus uspešno opravili. Zaskrbljujoča je večkrat zapisana ugotovitev, da dijaki »s svojim odnosom pokažejo, da jim učenje slovenščine ni prioriteta«, saj ponudba za prostovoljno obiskovanje tečaja v glavnem ne želijo sprejeti, prav tako je malo tistih, ki izkoristijo možnost za nadaljnje učenje slovenščine, če po zaključku tečaja na preizkusu dosežejo raven A2. Kar nekaj anketiranih je zapisalo še dodatne utemeljitve. Večina teh se nanaša na že ugotovljeno dejstvo, da

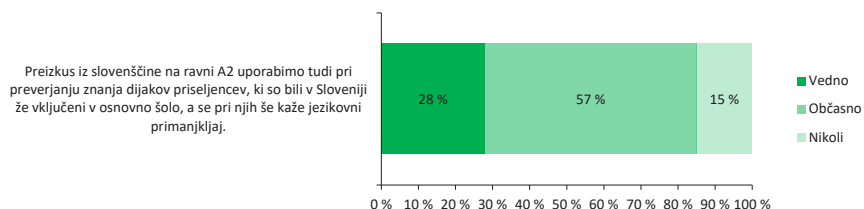
pred tečajem ni (veliko) dijakov, ki uspešno opravijo preizkus na ravni A2, zato so na tečaj slovenščine vključeni kar vsi na novo priseljeni dijaki. Na nekaterih šolah tečaj ponudijo tudi dijakom, ki so v Sloveniji že dlje, ampak imajo s slovenščino še vedno težave.

Graf 7: Respondenti o uspešnosti opravljenega preizkusa in vključitvi v intenzivni tečaj slovenščine (n = 64).

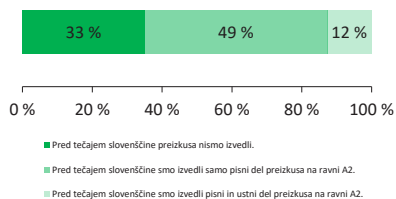
Naslednje vprašanje v raziskavi je sodelujoče spraševalo, ali se z jezikovnim preizkusom na ravni A2 preverja tudi predznanje dijakov priseljencev, ki so že obiskovali osnovno šolo v Sloveniji, vendar še vedno izkazujejo jezikovni primanjkljaj. Povod za to vprašanje je tudi najnovejša dopolnitev Pravilnika, ki je stopil v veljavo s šolskim letom 2024/25. Ta določa, da morajo dijaki, ki so se prvič vključili v osnovno šolo v Sloveniji šele v 9. razredu, opraviti intenzivni tečaj slovenščine, če ob vstopu v srednje šole ne opravijo preizkusa iz znanja slovenščine na ravni A2. S to spremembo je MVI prisluhnilo pobudi srednješolskih učiteljev, ki so želeli rešiti problem pomanjkljivega znanja slovenščine tudi pri dijakih, ki so se v šolski sistem vključili šele v zadnjem letu osnovne šole. Po prejšnjih pravilih ti dijaki namreč niso bili zavezani k opravljanju preizkusa in obiskovanju tečaja. Kot je prikazano v Grafu 8, je večina šol že doslej vsaj občasno s preizkusom na ravni A2 preverjala tudi znanje dijakov priseljencev, ki so bili v Sloveniji že vključeni v osnovno šolo, a se pri njih še kaže jezikovni primanjkljaj. Eden od respondentov je v dodatnem komentarju pripisal, da *»se morajo šole nekako znajti«*, kaj storiti z dijakom, ki so se v osnovno šolo v Republiki Sloveniji vključili v 9. razredu (ali že prej) in so *»v osnovnošolskem obdobju pridobili premalo predznanja za uspešno nadaljevanje šolanja«*. Problematika je torej pereča, čemur pritrjujejo tudi komentarji v naši raziskavi, zato lahko zaključimo,

da je bil ukrep ministrstva glede obvezne uvedbe preizkusa na ravni A2 pri preverjanju znanja dijakov priseljencev, ki so bili v Sloveniji že vključeni v osnovno šolo, a se pri njih še kaže jezikovni primanjkljaj, korak v pravo smer. Ob tem se seveda porajajo tudi nova vprašanja, kako že na ravni osnovnošolskega izobraževanja še dodatno zagotoviti, da bodo učenci priseljenci pridobili zadostno znanje slovenščine za uspešno nadaljevanje na srednješolski ravni.

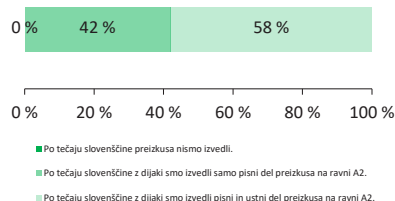

Graf 8: Respondenti o preverjanju znanja dijakov priseljencev, ki so bili v Sloveniji že vključeni v osnovno šolo, a se pri njih še kaže jezikovni primanjkljaj (n = 65).

V naslednjem sklopu vprašanj so bili anketiranci naprošeni, naj pri odgovorih posredujejo podatke o izvajanju preizkusa iz slovenščine na ravni A2 v aktualnem šolskem letu. Najprej smo želeli izvedeti, ali so v šolskem letu 2023/24 pred in/ali po tečaju slovenščine izvedli pisni in/ali ustni del preizkusa. Lahko so izbrali tudi možnost, da preizkusa niso izvedli. Analizo rezultatov ločeno za izvedbo testiranja pred tečajem oziroma po njem prikazujeta Grafa 9 in 10. Zanimiv je podatek, da so v šolskem letu 2023/24 vsi anketirani po tečaju preizkus izvedli, 58 % med njimi tako pisni kot ustni del, preostali so znanje slovenščine preverjali samo s pisnim preizkusom. Ponovno se je potrdilo, da se pred tečajem preizkus izvaja precej manj dosledno kot po tečaju. Kar tretjina vprašanih v tem šolskem letu preizkusa sploh ni izvedla, opazen pa je tudi podatek, da so večinoma izvajali samo pisni del preizkusa. Tudi tu so bili dodani komentarji s pojasnili. Da preizkusa pred tečajem niti ne izvedejo, so se na šolah odločili največkrat zato, ker je bilo vnaprej jasno, da so dijaki v znanju slovenščine na stopnji popolnih začetnikov (večinoma govorci zelo oddaljenih jezikov). Med komentarji je bil pripisan tudi predlog za »*prilagoditev ustnega dela preizkusa (npr. samo ena naloga)*« zaradi časovne racionalizacije, saj so morali »*opraviti intervju z velikim številom dijakov priseljencev*«.

Graf 9: Izvajanje pisnega in ustnega dela preizkusa pred tečajem slovenščine v šol. letu 2023/24 (n = 54).

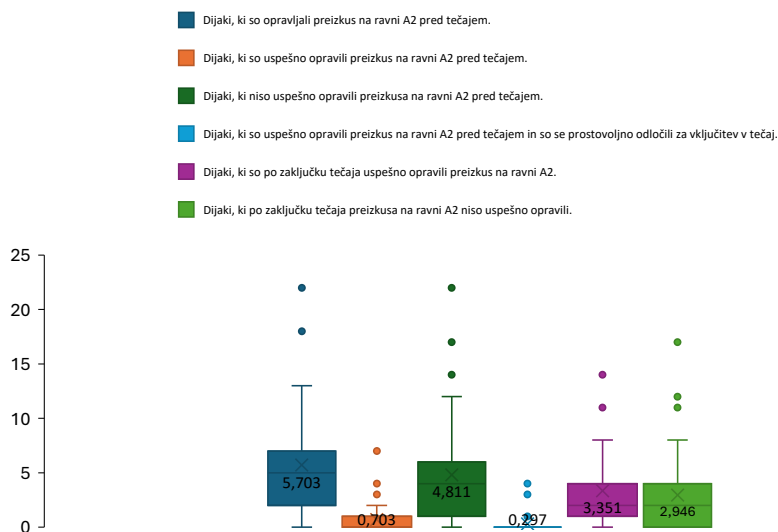
Graf 10: Izvajanje pisnega in ustnega dela preizkusa po tečaju slovenščine v šol. letu 2023/24 (n = 54).

V nadaljevanju smo sodelujoče v raziskavi prosili, naj ob posameznih postavkah napišejo število dijakov, za katere navedeno velja v šolskem letu 2023/2024. Odgovore prikazuje Graf 11. Lahko razberemo, da so imeli na šolah, sodelujočih v raziskavi, v povprečju 5,4 dijak, ki je v šolskem letu 2023/24 pred začetkom tečaja opravljal jezikovni preizkus na ravni A2. Na tem preizkusu je bil v povprečju uspešen manj kot en dijak (0,7), neuspešnih pa je bilo v povprečju 4,7. Večina tistih, ki preizkus opravljajo pred začetkom tečaja, torej v znanju slovenščine ne dosega ravni A2. To dejstvo so sodelujoči v raziskavi izpostavili tudi v odprtih odgovorih in pojasnili, da se v marsikaterem primeru zdi izvajanje preizkusa odveč, saj že vnaprej vedo, da so na novo vpisani dijaki v znanju slovenščine na začetniški ravni. Čeprav so te odločitve učiteljev razumljive, gre kljub vsemu za nekakšno zamujeno priložnost. Uvrstitveno-diagnosticski preizkus je namreč sestavljen tako, da omogoča tudi prepoznavanje različnih stopenj začetniškega znanja, četudi so razlike minimalne. Odsotnost začetnega testiranja tako učitelju in dijaku odvzame možnost primerjave med začetnim in končnim rezultatom, kar bi zlasti za dijake lahko predstavljalo pomemben motivacijski dejavnik, učitelju pa bi omogočilo celovitejšo evalvacijo napredka in tudi uspešnosti tečaja.

Analiza podatkov kaže še na en že izpostavljen problem – nezainteresiranost dijakov za prostovoljno učenje slovenščine oziroma za vključitev v tečaj, če so uspešno opravili preizkus. Prostovoljno se namreč za vključitev v tečaj na sodelujočih šolah v šolskem letu 2023/24 dijaki tako rekoč niso odločali (v povprečju 0,3 dijak). Učitelji na to dejstvo gledajo različno. Več je takih, ki v povezavi s tem omenjajo pomanjkanje

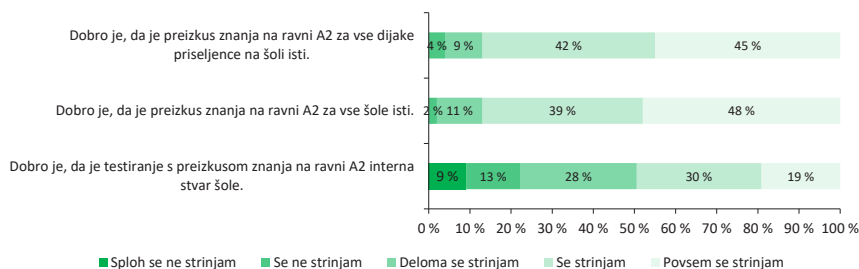
notranje motivacije za učenje, brezbrižnost dijakov, tudi slabo podporo staršev ... Nekateri pa kljub vsemu poskušajo razumeti mladostnike v obdobju najstništva, ko jim je *»težko narediti še tisto, kar je obvezno«*, ko sami ne prepoznajo nujnosti učenja novega jezika ali pa so že dovolj *»obremenjeni s prilagajanjem na novo šolsko okolje in sistem«* in jim vsaka dodatna obveznost predstavlja breme.

Iz analize podatkov glede stanja v šolskem letu 2023/24 pa lahko izluščimo še tretjo ugotovitev, in sicer glede uspešnosti dijakov na jezikovnem preizkusu po zaključku tečaja. Če je bilo torej na sodelujočih šolah na tečaj vključenih v povprečju 5 dijakov (torej vsi, ki niso bili uspešni pred tečajem in še tisti, ki so se prostovoljno vključili), lahko ugotovimo, da je bila uspešnost na preizkusu več kot 50 %. V povprečju je namreč v času intenzivnega tečaja slovenščine malo več kot trem dijakom (3,2) uspelo priti do nivoja A2, pod A2 pa je po tečaju ostalo znanje slovenščine malo manj kot treh dijakov (povprečno 2,8). Seveda pa ob tem nikakor ne smemo pozabiti, da je uspešnost pri učenju jezika treba vedno interpretirati v širšem kontekstu in upoštevati dijakov prvi jezik, socialno, kulturno in izobraževalno ozadje, izpostavljenost jeziku izven šole ipd. (Pirih Svetina, 2005, str. 12–16).

Graf 11: Opravljanje preizkusa v šolskem letu 2023/2024 (n = 53).

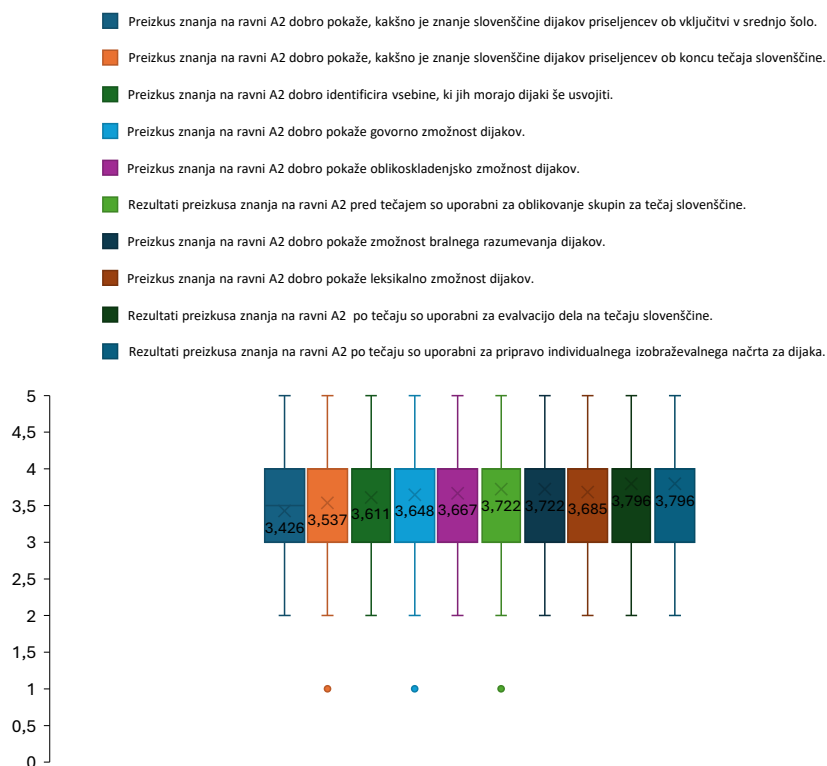
Sledilo je vprašanje, v katerem smo sodelujoče v raziskavi prosili, naj s pomočjo 5-stopenjske Likertove lestvice (od »sploh se ne strinjam« do »popolnoma se strinjam«) izrazijo, v kolikšni meri se strinjajo z nekaterimi trditvami o preizkusu iz slovenščine na ravni A2. Vidimo lahko (Graf 12), da so sodelujoči v raziskavi v zelo visokem deležu naklonjeni tako temu, da je preizkus znanja na ravni A2 isti za vse dijake priseljence na šoli, kot tudi temu, da je preizkus znanja na ravni A2 isti za vse šole. Precej nižjo stopnjo strinjanja pa so namenili trditvi, da je dobro, da je testiranje s preizkusom znanja na ravni A2 interna stvar šole. Pri možnosti komentarjev je bilo večkrat zapisano razmišljanje v smeri, da bi bilo za sledenje pouku in šolskim vsebinam bolje, če bi se določen nivo jezikovnega znanja (morda celo višji od A2) moral z izpitom dokazati že pred vpisom v srednjo šolo oziroma da bi se na šolo lahko vpisali samo ob predložitvi potrdila o znanju slovenščine. Podan je bil tudi predlog, da se izvedbo preizkusa prepusti zunanji inštituciji. Več zapisov se je nanašalo tudi na predlog oziroma poziv, da bi bilo izpitno polo treba periodično pripravljati na novo, za zdaj namreč še vedno obstaja samo ena različica preizkusa, tista, ki je bila pripravljena leta 2018. Glede tega menijo, da za učitelja *»ponavljanje istega testa lahko postane dolgočasno in rutinsko«*. Izbira med različnimi izpitnimi polami bi bila boljša rešitev tudi zato, ker opažajo, da *»se informacije med dijaki hitro prenašajo, tako da preverjanje včasih ne odraža dejanskega znanja«*.

Graf 12: Mnenja respondentov o preizkusu znanja iz slovenščine na ravni A2 (n = 56).

Pomemben del raziskave je bil namenjen tudi preučevanju uporabnosti jezikovnega preizkusa. Razveseljiva je ugotovitev, da so sodelujoči prav v vseh v anketi navedenih kategorijah izrazili veliko mero strinjanja, kar pomeni, da je preizkus ustrezno zastavljen in da so rezultati preizkusa vsesplošno uporabni (Graf 13). Najbolj so se respondenti strinjali

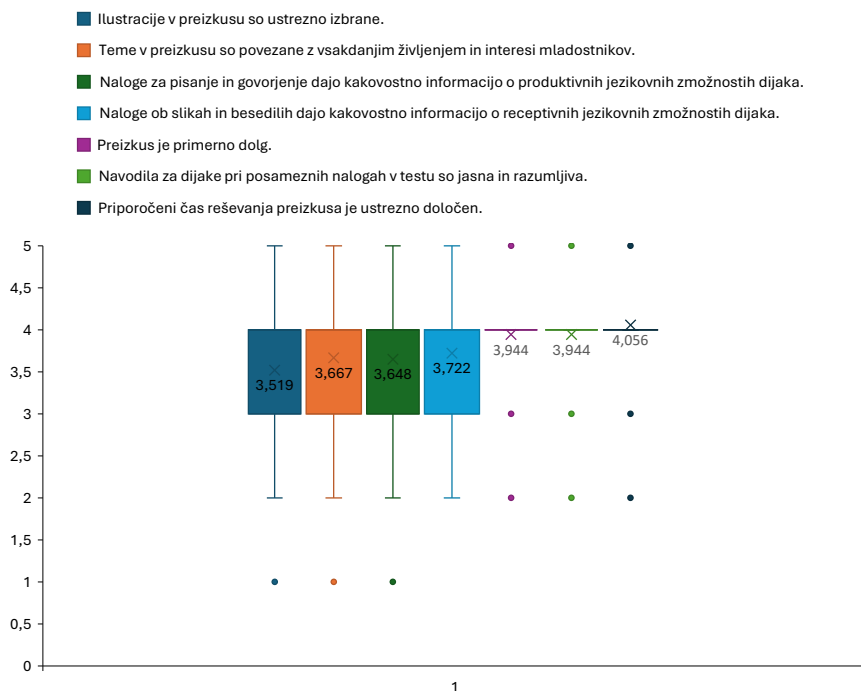
s trditvami, da so rezultati preizkusa uporabni za evalvacijo dela na tečaju slovenščine, da so uporabni za pripravo individualnega izobraževalnega načrta in za oblikovanje skupin za tečaj slovenščine. V grobem je zato mogoče reči, da format preizkusa po mnenju učiteljev večinoma ustreza namenu, za katerega je bil razvit, in je kot tak uporaben.

Graf 13: Mnenja respondentov o uporabnosti preizkusa znanja iz slovenščine na ravni A2 (n = 57).

Pri naslednjem sklopu vprašanj so se udeleženci raziskave opredeljevali glede vsebine in oblikovne podobe jezikovnega preizkusa na ravni A2. Tudi tukaj so izrazili visoko mero strinjanja s postavljenimi trditvami (Graf 14). Sodelujoči so največjo podporo namenili izjavi, da je priporočeni čas reševanja preizkusa ustrezno določen, močno so se strinjali tudi s tem, da so navodila za dijake pri posameznih nalogah v testu jasna in razumljiva ter da je preizkus primerno dolg. V enaki meri se strinjajo tudi s trditvami, da so teme v preizkusu povezane z

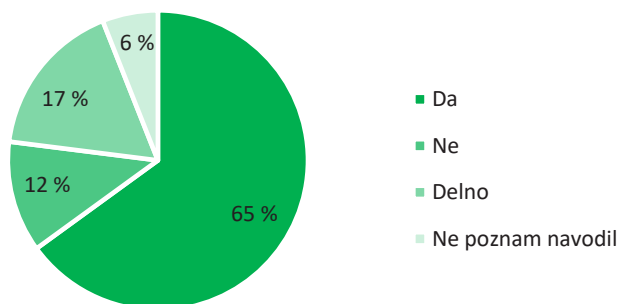
vsakdanjim življenjem in interesi mladostnikov, da dajo naloge za pisanje in govorjenje kakovostno informacijo o produktivnih jezikovnih zmožnostih dijaka, naloge za branje pa kakovostno informacijo o receptivnih jezikovnih zmožnostih dijaka. Najnižjo, a še vedno visoko stopnjo strinjanja (3,5 od 5) je prejela izjava, da so ilustracije v preizkusu ustrezno izbrane. Vsebinsko in oblikovno je torej preizkus po mnenju sodelujočih v raziskavi ustrezen, kar pomeni, da bi v primeru izdelave novih različic preizkusa veljalo tako strukturo kot časovne okvire ohraniti, ob tem pa seveda upoštevati nekatere predloge in pomisleke, ki so bili zapisani v dodanih komentarjih. Izpostavljeno je bilo, da preizkus ni dovolj raznolik, in sicer »tako glede vsebin kot tudi taksonomskih stopenj«. Kritika se je nanašala tudi na odsotnost nalog za slušno razumevanje, ki je po mnenju enega respondenta »ključno za celostno oceno dijakove jezikovne kompetence«. Ponovno so se pojavile pobude za uvedbo novih različic preizkusa, saj »nekateri dijaki opravljajo isti test tudi do štirikrat«. Komentarji so se dotaknili tudi specifičnih nalog,

Graf 14: Respondenti o vsebini in oblikovni podobi preizkusa (n = 59).

kjer so nekatera besedila ocenjena kot »neživljenjska« in neustrezna za dijake. V veliko primerih je bilo predmet kritike tudi slikovno gradivo, »zlasti v prvem delu, kjer na podlagi določenih slik ni mogoče sklepati, ali nekdo razume oziroma zna ali ne razume oziroma ne zna«. Med komentarji je bil izstopajoč tudi opis izkušnje, da na preizkusu tudi slovenski dijaki niso dobili vseh točk – zlasti zaradi nejasnosti slikovnega gradiva v preizkusu: »Pri prvi nalogi so podčrtali tako stol kot posteljo, nekateri so podčrtali tudi besedo učitelj. Pri drugi nalogi so podčrtali, da je čas za malico, saj domov pridejo popoldne in imajo kosilo po tretji uri, poleg tega so pustili prazno tretjo točko – ura je premalo opazna ...«

Na več mestih se je pojavila tudi pobuda, naj se vsem šolam oz. vsem učiteljem še enkrat jasno podajo pravila, »kaj in kako popravljati in ocenjevati preizkus po pisanju, kako je s podajanjem rezultatov in analizo preizkusa ...«. Zapisano kaže na že povedano, namreč da anketirani ne poznajo ali ne uporabljajo res natančno pripravljenih navodil za izvajanje in ocenjevanje preizkusa iz slovenščine na ravni A2. V luči tega je zanimiva tudi analiza vprašanja, v katerem se je preverjalo prav poznavanje teh navodil. Vprašanje se je glasilo: »Ali menite, da navodila za ocenjevanje preizkusa iz slovenščine na ravni A2, ki jih je pripravil Center za slovenščino kot drugi in tuji jezik, dovolj natančno usmerijo izvajalca in ocenjevalca preizkusa?« Rezultati (Graf 15) kažejo, da večina sodelujočih (65 %) ocenjuje navodila za ocenjevanje preizkusa iz slovenščine na ravni A2 kot dovolj jasna in natančna za usmerjanje izvajalca in ocenjevalca. Slaba tretjina jih sicer meni, da so navodila

Graf 15: Respondenti o navodilih za ocenjevanje preizkusa iz slovenščine na ravni A2 (n = 54).

delno jasna oziroma da niso dovolj natančna, še bolj zaskrbljujoča pa je ugotovitev, da 6 % sodelujočih navodil sploh ne pozna. Vse to ponovno nakazuje na že zgoraj izpostavljeno potrebo po večji ozaveščenosti, izboljšani dostopnosti dokumentacije ter dodatnih usposabljanjih ali podpori, da bi zmanjšali delež tistih, ki navodil (in preizkusa) ne poznajo (dovolj dobro).

V zaključnem vprašanju ankete so bili respondenti naprošeni, naj v svojem prostem zapisu izpostavijo še morebitne druge pozitivne in negativne izkušnje, ki so jih imeli v zvezi s testiranjem dijakov s preizkusom iz slovenščine na ravni A2. Iz zapisov je razvidno, da so učitelji, ki so sodelovali v tej raziskavi, v primerljivem številu razdeljeni na tiste, ki ocenjujejo trenutno stanje na proučevanem področju kot zadovoljivo, in tiste, ki menijo, da so potrebne še precejšnje spremembe. Oboji v uvedbi preizkusa iz slovenščine vidijo dodano vrednost in ga dojemajo kot *»pomembno pridobitev v prizadevanjih za boljše jezikovno vključevanje dijakov priseljencev«*. Jezikovno testiranje dijakov se jim zdi zelo smiselno, predlagajo celo, da bi se v šole uvedlo še dodatne teste *»za bolj natančno določanje nivojev jezikovnega znanja dijakov«*, vrstijo pa se tudi predlogi, da bi morali preverjanje jezikovnega znanja priseljenih mladostnikov vpeljati že v osnovne šole. Primer tipičnega komentarja: *»Tako preverjanje znanja bi morali vpeljati tudi v osnovne šole. Nihče ne bi smel izdelati osnovne šole brez določenega znanja slovenščine.«* Kar nekaj učiteljev, vključenih v raziskavo, je mnenja, da bi bil celoten proces vključevanja priseljenih dijakov učinkovitejši in manj obremenjujoč za vse vpletene strani, če bi dijaki opravljali preizkus pred vstopom v srednjo šolo, saj *»trenutna izvedba preizkusa in tečaja slovenščine ovira šolsko delo in je stresna za dijake in učitelje«*. Predlagajo tudi, da bi se opravljanje izpita pred vstopom v šolo izvedlo pri zunanji inštituciji.

V komentarjih, ki se nanašajo na logistiko glede izvedbe testiranja s preizkusom na ravni A2 (in izvajanja tečaja slovenščine), se pojavljajo mnenja, da uspeh ni odvisen le od učiteljev slovenščine, temveč tudi od sodelovanja s svetovalnimi službami, ki igrajo pomembno vlogo pri organizaciji in podpori priseljenkih dijakov (vpisni postopek, termin za tečaj slovenščine, prenos informacij od priseljenih dijakih ...). Izpostavljeni so izzivi, povezani z nestabilnim bivanjem dijakov, saj *»so mnogi*

priseljenci zelo nomadski in je čas obiskovanja določene šole lahko zelo kratek», kar otežuje pravočasno testiranje in oblikovanje ustreznih skupin za tečaj. Pomisleke povzroča tudi trenutna praksa po izvedenem drugem delu tečaja, ki ne zahteva ponovnega opravljanja preizkusa za dijake, ki po prvem tečaju glede na rezultate preizkusa še niso dosegli ravni A2. Sprašujejo se, kako naj v takem primeru presodijo, »da so dijaki pripravljeni na redni pouk«.

Naslednji sklop komentarjev problematizira usposobljenost izvajalcev preizkusa. Na več mestih so pohvaljeni strokovni seminarji in delo CSDTJ, pojavljajo se pobude, da bi se izobraževanja za izvajalce preizkusa redno izvajala. Podan je bil tudi konkreten predlog za vsebino seminarja, in sicer *»naučiti izpraševalca, npr. kako zastavljati vprašanja na ustnem delu preizkusa«*. V komentarjih je bila tudi na tem mestu večkrat predlagana revizija oziroma izdelava novih izpitnih pol, pokazalo pa se je tudi, da nekateri učitelji potrebujejo dodatna pojasnila glede potrdila o znanju jezika, saj ne vejo, *»za kaj se lahko to potrdilo o opravljeni ravni A2 sploh uporabi«*.

Kot zadnjega povzemamo še sklop predlogov in pomislekov, ki se nanašajo na pomen intenzivnega tečaja slovenščine in vključevanja dijakov priseljencev v slovenski šolski sistem nasploh. V njih se razkriva vrsta izzivov in predlogov za izboljšave. Večkrat je poudarjeno, da številni dijaki obiskujejo tečaj slovenščine *»zgolj zaradi ohranitve statusa dijaka, ne pa zaradi resničnega interesa za učenje slovenščine«*. Opisane so tudi težave z zbranostjo dijakov in rednostjo obiskovanja, saj so tečaji slovenščine pogosto na urniku ob manj učinkovitih delih dneva (po pouku, v preduri ...). Predlagano je, da bi bilo iz več vidikov smiselno vključiti dijake priseljence v intenzivni tečaj slovenščine pred vstopom v redno izobraževanje, da bi ob vpisu v šolo že imeli zadovoljiv nivo znanja za sledenje pouku ter da bi opravljeni preizkus znanja na ravni A2 moral biti *»pogoj za vpis v 1. letnik«*, ob čemer se pojavi tudi predlog za dvig zahtevane ravni znanja slovenščine *»na vsaj B1«*, kar bi dijakom olajšalo sledenje pouku in izboljšalo njihovo učno uspešnost.

3 Razprava

Izvedena raziskava je osvetlila pomembne vidike izvajanja in uporabnosti preizkusa iz znanja slovenščine na ravni A2 za dijake priseljence v slovenskih srednjih šolah, zlasti v kontekstu vključevanja dijakov v izobraževalni proces, razvoja njihovih sporazumevalnih zmožnosti v slovenščini ter zagotavljanja enakih izhodiščnih možnosti za uspešno nadaljevanje šolanja. Rezultati kažejo, da preizkus ustreza namenu, za katerega je bil pripravljen. Med uporabniki je prepoznan kot pomemben in uporaben diagnostični pripomoček za določanje ravni znanja slovenščine in ugotavljanje jezikovnih potreb na novo vpisanih dijakov. Dobro podpira tudi načrtovanje ter izvajanje intenzivnih tečajev slovenščine, hkrati pa služi kot mehanizem za spremljanje napredka dijakov in uspešnosti teh tečajev. Kljub ugotovljeni uporabnosti preizkusa pa obstajajo področja, ki zahtevajo nadaljnje izboljšave in tudi določene sistemske spremembe.

Kot ena ključnih praktičnih implikacij izvedene raziskave se je pokazala nujnost posodobitve preizkusa oziroma razvoj novih različic preizkusa, ki bi jih učitelji lahko izmenjaje uporabljali za preverjanje znanja slovenščine dijakov priseljencev. Trenutna različica se zaradi ponavljanja že kaže kot rutinska, kar zmanjšuje njeno učinkovitost in pri nekaterih ponavljalcih lahko vpliva tudi na zanesljivost rezultatov. Upoštevajoč vsebinske pomanjkljivosti trenutnega preizkusa, na katere opozarja analiza raziskave, bi morali sestavljalci novih preizkusov posebno pozornost posvetiti izbiri takega slikovnega gradiva, ki bo omogočalo zanesljivo in nedvoumno reševanje nalog. Smiselno bi bil tudi razmislek o predlogu, da se v preizkus na novo vključijo naloge za preverjanje slušnega razumevanja. Takšna sprememba bi sicer omogočila celovitejše vrednotenje jezikovnih zmožnosti dijakov, vendar pa bi zapletla tehnično izvedbo in podaljšala trajanje preizkusa, kar bi lahko vplivalo na zbranost. Glede na to, da so nekateri učitelji v svojih povratnih informacijah izpostavili željo po krajšem preizkusu ter poenostavitvi izvedbe, je te predloge treba skrbno preučiti in uravnotežiti z vidika učinkovitosti in izvedljivosti.

Naslednji pomemben vidik nadaljnjega razvoja predstavlja potreba po izboljšanju podpore učiteljem, ki izvajajo preizkus in poučujejo

dijake priseljence. Tehnično-organizacijska zasnova preizkusa je bila s strani sodelujočih v raziskavi večinoma ocenjena pozitivno, vendar ti poročajo o težavah pri dostopu do izpitnih gradiv ter pomanjkljivem poznavanju izvedbenih in ocenjevalnih smernic, kar pogosto vodi v improvizacijo. Ker to ne vpliva zgolj na organizacijo, temveč tudi na kakovost izvedbe preizkusa, bi bilo nujno poskrbeti za boljšo informiranost glede dostopa do virov pa tudi za sistematično podporo pri izvajanju in ocenjevanju preizkusa. Smiselno bi bilo upoštevati tudi pobude po organizaciji dodatnih strokovnih usposabljanj, osredotočenih tako na enotnejše izvajanje ter ocenjevanje preizkusa kot tudi na specifične dela s priseljenimi dijaki. Na ta način bi bilo mogoče celoviteje podpreti jezikovno in učno uspešnost priseljenih mladostnikov ter jim omogočiti enakovredno vključevanje v izobraževalni proces.

Poleg vsebinskih in organizacijskih izboljšav izvajanja preizkusa se kaže potreba tudi po krepitvi motivacije dijakov za učenje slovenščine. Raziskava je pokazala, da dijaki v učenju slovenščine pogosto ne vidijo dodane vrednosti, kar vpliva na njihovo udeležbo pri prostovoljnih urah slovenščine in njihovo splošno zavzetost. Eden ključnih ciljev prihodnjih izboljšav bi moral zato biti tudi razvoj motivacijskih ukrepov, ki bi dijake spodbudili k aktivnejšemu vključevanju v proces učenja jezika. Med potencialnimi pristopi bi lahko bila na primer vključitev interaktivnih učnih vsebin, vključevanje dijakov v projekte in izvenšolske dejavnosti, sovrstniško tutorstvo ...

Rezultati raziskave poleg že izpostavljenih odpirajo še številna druga vprašanja in ponujajo možnosti za nadaljnja raziskovalna poglobljanja. Koristne bi bile zlasti evalvacijske študije, ki bi preverile usposobljenost učiteljev za interpretacijo rezultatov preizkusa. Ta namreč vključuje več ravni zahtevnosti. Manj zahteven vidik, ki ga učitelji zlahka obvladajo s pomočjo standardizirane šablone, je ugotavljanje, ali je učenec preizkus uspešno opravil ali ne. Kompleksnejši vidik interpretacije pa zahteva poglobljeno analizo rezultatov, na podlagi katere učitelji pridobijo vpogled v učenčevo jezikovno zmožnost. Ti podatki so ključni za načrtovanje nadaljnjega pedagoškega dela, prilagajanje učnih strategij ter zagotavljanje ciljno usmerjene individualne podpore, posledično pa tudi za učinkovitejše vključevanje dijakov v šolski proces. Ugotovitve raziskave namreč kažejo, da je razkorak med jezikovno zmožnostjo

dijakov in jezikovnimi zahtevami, s katerimi se srečujejo v šoli, kljub doseženi ravni A2 še vedno velik. Zato je treba razmisliti o ukrepih, ki bi omogočili, da dijaki ob vključitvi v redni učni proces dosežejo dovolj visoko raven sporazumevalne zmožnosti v slovenščini za sledenje pouku in sodelovanje pri učnih dejavnostih. Med ključnimi predlogi v raziskavi izstopata uvedba preizkusa znanja pred vpisom v srednjo šolo ter uvedba ustreznih preizkusov že v osnovni šoli. V povezavi s tem se pojavlja tudi predlog, da bi bilo smiselno obiskovanje tečaja slovenščine omogočiti že pred vpisom v srednjo šolo oziroma pred vpisom določiti posebno obdobje, namenjeno zgolj učenju jezika. Predlagan je tudi dvig zahtevane ravni znanja (na primer na B1), kar bi predstavljalo boljše jezikovno izhodišče za jezikovno integracijo in siceršno vključitev v izobraževalni proces. Čeprav so predlagane spremembe v marsičem smiselne in nakazujejo pomembne izboljšave na področju jezikovne integracije dijakov priseljencev, pa se je obenem treba zavedati, da bi njihova celovita izvedba zahtevala skrbno načrtovanje ter znatne finančne in organizacijske vire. Za učinkovito implementacijo in zagotavljanje, da bi taki ukrepi dejansko prinesli želene rezultate, pa bi bila vsekakor nujna tudi nadaljnja raziskovalna podpora.

4 Zaključek

S kvantitativnim in deloma kvalitativnim pristopom zbrani in analizirani podatki v pričujoči raziskavi so potrdili, da je jezikovni preizkus na ravni A2, ki je od leta 2018 del sistemskih sprememb znotraj slovenskega srednješolskega izobraževanja, po šestih letih od uvedbe postal ustaljen in dobro sprejet pripomoček za ocenjevanje vstopnega in izstopnega jezikovnega znanja ter načrtovanje jezikovne podpore dijakov priseljencev. Rezultati raziskave nedvoumno nakazujejo tako na uspehe pri implementaciji kot tudi na različne izzive v povezavi z izvajanjem jezikovnega preizkusa v slovenskih srednjih šolah. Ugotovitve kažejo, da se pri izvajanju preizkusa pojavljajo nekatere težave, kot so ponavljanje iste različice testa, nezadostna motivacija dijakov ter različni organizacijski izzivi. Poudarjena je bila potreba po uvedbi novih različic preizkusa, izboljšanju dostopnosti izpitnih gradiv in ocenjevalnih navodil ter zagotavljanju večje podpore učiteljem z dodatnimi strokovnimi usposabljanji.

Prav tako se je izpostavila potreba po motivacijskih ukrepih za povečanje zavzetosti dijakov pri učenju slovenščine ter po nadaljnji sistemski podpori za lažje vključevanje priseljencev v šolski proces.

Literatura

- Alderson, J. C. (2005). *Diagnosing Foreign Language Proficiency: The Interface between Learning and Assessment*. Continuum.
- Alderson, J. C., Haapakangas, E.-L., Huhta, A., Nieminen, L., & Ullakonoja, R. (2015). *The diagnosis of reading in a second or foreign language*. Routledge.
- Eurydice report: Migrant Backgrounds into Schools in Europe: National Policies and Measures (2018). Dostopno prek https://www.uhr.se/globalassets/_uhr.se/internationalt/eurydice/integration-of-students-with-migrant-background-in-schools-in-europe_full_report.pdf
- Ferbežar, I. (1996). Jezikovno testiranje na tečajih slovenščine kot drugega/tujega jezika. *Jezik in slovstvo*, 42(1), 45–58.
- Ferbežar, I. (2009). »Je moj B1 tvoj B1?« ali kaj je novega na področju testiranja in certificiranja slovenščine kot drugega/tujega jezika. V M. Stabej (ur.), *Simpozij Obdobja 28: Infrastruktura slovenščine in slovenistike* (str. 129–136). Ljubljana: Založba Univerze v Ljubljani.
- Knez, M., Klemen, M., Kralj, K., & Kern, D. (2010). *Učni načrt za poučevanje slovenščine za dijake tujce*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport.
- Knez, M. (2012). Za koliko slovenščin(e) je prostora v naši šoli? *Jezik in slovstvo*, 57(3–4), 47–62.
- Knez, M., Kern, D., Klemen, M., & Alič, T. (2015a). *Čas za slovenščino 1. Učbenik za začetno učenje slovenščine kot drugega in tujega jezika za najstnike*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete.
- Knez, M., Kern, D., Klemen, M., Alič, T., & Kralj, K. (2015b). *Čas za slovenščino 2. Učbenik za začetno učenje slovenščine kot drugega in tujega jezika za najstnike*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete.
- Knez, M. (2018). Začetni pouk slovenščine v vrtcu, osnovni in srednji šoli. V S. Rutar idr. (ur.), *Predlog programa dela z otroki priseljenci za področje predšolske vzgoje, osnovnošolskega in srednješolskega izobraževanja*. Ljubljana: ISA inštitut. Dostopno prek <https://www.medkulturnost.si/wp-content/uploads/2018/09/Predlog-programa-dela-z-otroki-priseljenci.pdf>
- Knez, M. (2019). Priseljenci v slovenskih šolah: od prvih korakov do sistemskih rešitev. V M. Šekli & L. Rezoničnik (ur.), *Slovenski jezik in njegovi sosede*,

- Slovenski slavistični kongres*, Novo mesto, 2019 (str. 438–440). Ljubljana: Zveza društev Slavistično društvo Slovenije..
- Knez, M., Ferbežar, I., Kern Andoljšek, D., & Stabej, M. (2020). *Evalvacija modelov učenja in poučevanja slovenščine kot drugega jezika za učence in dijake, ki jim slovenščina ni materni jezik*. Ljubljana. Dostopno prek <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MIZS/Dokumenti/Razvoj-solstva/Svet-za-kakovost-in-evalvacije/KONCNO-POROCILO-FF-SLOVENCINA-januar-2021.pdf>
- Lengyel, D. (2010). *Language Diagnostics in Multilingual Settings with Respect to Continuous Procedures as Accompaniment of Individualized Learning and Teaching*. Council of Europe.
- Moe, E., Härnälä, M., Kristmanson Lee, P., Pascoal, J., & Ramoniené, M. (2015). *Language skills for successful subject learning*. Strasbourg: Council of Europe Publishing.
- Pirih Svetina, N. (2005). *Slovenščina kot tuji jezik*. Domžale: Izolit.
- Podatki z analizo za srednje šole in dijaške domove za šolsko leto 2022/2023. Ljubljana: Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje. Dostopno prek https://www.gov.si/assets/ministrstva/MVI/Dokumenti/Srednja-sola/Publikacije/Podatki-z-analizo-za-SS-in-DD-2021_2022.pdf
- Pravilnik o normativih in standardih za izvajanje izobraževalnih programov in vzgojnega programa na področju srednjega šolstva. *Uradni list RS 62/10* z dne 30. 7. 2010. Dostopno prek <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2023-01-2304?sop=2023-01-2304>
- Pravilnik o spremembah Pravilnika o tečaju slovenščine za dijake v srednjih šolah. *Uradni list RS 22/2020* z dne 13. 3. 2020. Dostopno prek <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2020-01-0547>
- Pravilnik o tečaju slovenščine za dijake v srednjih šolah. *Uradni list RS 30/18* z dne 26. 4. 2018. Dostopno prek <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2018-01-1383/pravilnik-o-tečaju-slovenscine-za-dijake-v-srednjih-solah?h=pravilnik%20o%20te%C4%8Daju%20sloven%C5%A1%C4%8Dine>
- Rutar, S. idr. (2018). *Predlog programa dela z otroki priseljenci za področje predšolske vzgoje, osnovnošolskega in srednješolskega izobraževanja*. Ljubljana: ISA inštitut. Dostopno prek <https://www.medkulturnost.si/wp-content/uploads/2018/09/Predlog-programa-dela-z-otroki-priseljenci.pdf>
- SEJO = Svet Evrope. (2011). *Skupni evropski jezikovni okvir: učenje, poučevanje, ocenjevanje*. Ljubljana: Ministrstvo RS za šolstvo in šport. Dostopno prek <https://centerslo.si/knjige/ucbeniki-in-prirocniki/prirocniki-in-ucno-gradivo/skupni-evropski-jezikovni-okvir/>

- Slovenščina kot učni jezik za govorce slovenščine kot drugega jezika.* (2022). Ljubljana: Zavod RS za šolstvo. Dostopno prek <https://centerslo.si/wp-content/uploads/2023/06/Slovenscina-kot-drugi-in-ucni-jezik.pdf>
- Smernice za celostno vključevanje priseljencev (otrok, učencev in dijakov) iz drugih jezikovnih in kulturnih okolij v slovenski vzgojno-izobraževalni sistem.* (2012). Dostopno prek http://eportal.mss.edus.si/msswww/programi2014/programi/media/pdf/smernice/cistopis_Smernice_vkljucevanje_otrok_priseljencev.pdf
- Strategija vključevanja otrok, učencev in dijakov migrantov v sistem vzgoje in izobraževanja v republiki Sloveniji.* (2007). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport Republike Slovenije.
- Zakon o gimnazijah. *Uradni list RS* 12/96 z dne 29. 2. 1996. Dostopno prek <https://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?sop=2007-01-0002>
- Zakon o poklicnem in strokovnem izobraževanju. *Uradni list RS* 79/06 z dne 27. 7. 2006. Dostopno prek <https://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?sop=2006-01-3449>

Implementation and usability of the A2 level Slovenian test for immigrant high-school students

This paper presents the Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) A2 level Slovenian test, which is designed to diagnose the entry-level Slovenian proficiency of newly immigrated students with deficits in Slovenian, together with the context in which it was developed. A survey was conducted among 67 secondary school teachers of Slovenian who had previously used the test, which was introduced in 2018, to assess its implementation and usability in Slovenian secondary schools. The aim of the survey was to examine to what extent and in what ways the test has been implemented in the school system and what challenges teachers face in implementing the test, based on their answers to the survey. The findings show that teachers recognise the test as a useful tool to measure the level of Slovenian of immigrant students, but face some limitations in its implementation and assessment. The analysis of the survey provides data for suggestions for improvement, including the development of new versions of the test, and also highlights the need for additional professional training of Slovenian teachers and further systemic support to facilitate the linguistic integration of immigrant adolescents into the school system.

Keywords: immigrant high schools students, A2 level test, measurement of language proficiency, Slovene as a second and foreign language